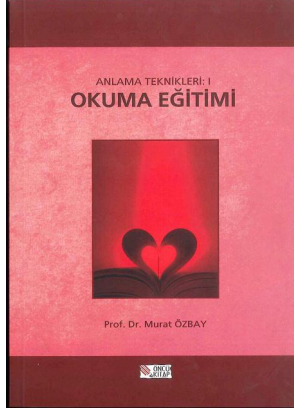

Yayın Tanıtım/Book Review

Arş. Gör. Ersoy TOPUZKANAMI *

Murat ÖZBAY, **Anlama Teknikleri I: Okuma Eğitimi**, Öncü Kitap, Ankara 2009.

Murat ÖZBAY, **Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi**, Öncü Kitap, Ankara 2009.

Dil, insan varlığı, insanın en önemli ayrıcalığı, vasıflarından biridir. İnsan dille var olur, dille hayata tutunur. Fakat sahip olduğu umut hemen her güzel eylemde olduğu gibi elimizdeki de erini ancak kaybettiğimiz zaman anladığımız için dilimizin kıymetini de çoğu zaman fark edemiyoruz. Hâlbuki ki dil için dil hayatı kendisi demektir. Esasen dil insanın doğumundan önce başlayan iletişim için en önemli araçtır. Örnek olarak anne karnında başlayan dinleme aslında hayata yönelme davranışlarıdır.

Çok çeşitli olmakla beraber bizim ele aldığımız dil, günlük hayatta derdimizi ifade etmek için kullandığımız kurallar, herkes tarafından kabul edilmiş ortak öğelerden oluşan bir sistemdir. Bu da ana dili dediğimiz kavramı içerir. Ana dili, kişinin ilk olarak annesi vasıtasıyla karşılaştığı ve daha sonra çevresinden edinmeye başladığı bir düzendir. Ana dili bir inceleme ve öğretim alanı olarak temelde anlama ve anlatma faaliyeti olarak ele alınır. Anlama kendi içinde okuma ve dinleme, anlatma da kendi içinde konuşma ve yazma olarak ayrıştırılabilir. Türkçe eğitimi çok genel olarak temel dil becerileri diye kabul edilen bu dört becerinin üzerine inşa edilir, eğitimde bu dört becerinin geliştirilmesine çalışılır.

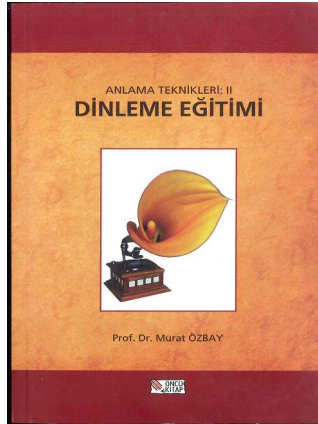
* Gazi Üni. Gazi Eğitim Fak. Türkçe Eğitimi Böl. ersoytopuzkanamis@gmail.com

Örgün e itimde Türkçe e itiminin iyi bir düzeyde olmas, her eyden önce iyi bir Türkçe ö retmeni yeti tirilmesine ba l,d,r. Zira s,n,f ortam,ndaki artlar ne olursa olsun onlar, kullanacak ve yönetecek olan ö retmendir. Bunun için de e itim fakültelerinin Türkçe e itimi bölümlerinde nitelikli Türkçe ö retmenlerinin yeti tirilmesinin elzem oldu u a ikârd,r.

Fakat ülkemizde bu amaca yönelik yay,nlar,n ve ders kitaplar,n,n eksikli i yak,n zamana kadar hissedilmekteydi. Bununla beraber bu eksikli i gidermek gayesine yönelik yap,lan yay,nlar da bu alanda çal, anlar taraf,ndan sevinçle kar,lanmaktadır.

Türkçe e itimiyle ilgili yay,nlardan ikisi bu yaz,m,zda üzerinde duraca ,m,z *Anlama Teknikleri I: Okuma E itimi* ve *Anlama Teknikleri II: Dinleme E itimi* adl, kitaplard,r.

Prof. Dr. Murat ÖZBAY taraf,ndan haz,rlanan her iki kitap da son düzenlenen Türkçe e itimi lisans programlar,na uygun olarak düzenlenmi tir. Malum oldu u üzere e itim fakültelerinin Türkçe e itimi bölümlerinde uygulanan programlar birkaç y,l önce yenilenmi ve okuma, dinleme, konu ma, yazma gibi dil becerilerinin, birbirinden ba ,ms,z derslerde ö retilmesi yolu tercih edilmi ti. Bu sebeple okuma ve dinleme e itimi alan, için de bir ders kitab, ihtiyac, oldu u ilgililerin malumuydu. Bu zamana kadar yaz,lan Türkçe e itimi kitaplar,nda okuma ve dinleme becerileri hep bir bölüm olarak kalmaktayd, ve bu kitaplarda uygulama çal, malar,n,n eksikli i hissediliyordu.

Ele almaya çal, aca ,m,z ilk kitap öAnlama Teknikleri I: Okuma E itimiö ba l, ,n, ta ,makta ve VII bölümden olu maktadır.

I. Bölümde *Okuma Kavram*, (1-14 s.) ba l, , alt,nda okuman,n farklı tan,mlar, verilerek kavramsal çerçeve çizilmi ve okuman,n önemi ile okuman,n unsurlar, ve okuman,n ilkeleri söz konusu edilmi tir. Okuma yakla ,mlar, ve okuma sürecinin a amalar, da bu bölüme dâhil edilmi tir.

II. Bölümde *Metin Türleri ve Okuma* (15-39. s) ba l, , alt,nda metin ve türleri konusundaki tan,mlar ve yakla ,mlar de erlendirilmi , farklı metin türlerinde okudu unu anlama üzerinde durularak metinleraras,l,k ve anlam kurma, okuma metinlerinde bulunmas, gereken özellikler ve metinlerde okunabilirlik konular, ele al,nm, t,r.

III. Bölümde *Okuma E itimi* (41-90. s) başlıklarında alan, nasıl bilgileri verilmek üzere yönelik olarak okuma e itiminde etkili olan faktörlere değinilmiştir, okuma e itiminde kelime hazinesinin önemi vurgulanarak okuma güçlükleri konusunda bilgi verilmiştir. Bunlardan başlıca okuma alışkanlığı, tutumu ve ilgisiyle ilgili bilgi ve çalışmalarına yer verilerek konunun alanla ilgili önemi belirtilmiştir.

IV. Bölümde *Türkçe Öğretim Programlarında Okuma E itimi* (91-106. s) başlıklarında ilköğretim birinci ve ikinci kademe seviyelerinde Cumhuriyet döneminde yapılan programlar değeri değerlendirilmiştir.

Okuma E itiminde Tür, Yöntem ve Teknikler (107-178. s) başlıklarında, ayrıca V. Bölümde farklı okuma türleri, yöntemleri ve teknikleri hakkında bilgi verilerek örnek metinlerle uygulama çalışmalarına yer verilmiştir.

VI. Bölüm *Okuma E itiminde Ölçme ve Değerlendirme* (179-194. s) konusuna ayrılmış, öğretmen adaylarının akademik bilginin yanı sıra öğretmen adayların kullanacakları değerlendirme formlarının örnekleri de bu bölüme konulmuştur.

VII. Bölüm olan *Uygulama Çalışmaları*, (195-230. s) ise yeni program çerçevesinde örnek metinler ve etkinlikleri içermektedir.

Kitapta okuma becerisi akademik bir bakışla ele alınmış, gibi 29 adet örnek metin konularak, dil öğretiminin bir bilgi değil beceri ve alışkanlık dersi olduğu görüşüne uygun şekilde, öğretmen adaylarına ve öğretmenlere hem öğretmelerini kolaylaştırmak konusunda hem de yapacakları uygulamalar konusunda yardımcı olmak istendiği görülmektedir.

Ele almaya çalışılan ikinci kitap ise *Öğrenme Teknikleri I: Dinleme E itimi* başlıklarında, ayrıca VII bölümden oluşmaktadır.

Beyin, Dil Becerileri ve Bellek (1-46. s.) başlıklarında, ayrıca ilk bölümde beyin yapısı, bölümleri, fonksiyonları, ele alınarak dil becerileriyle beyin arasındaki ilişkiye temas edilmiştir. Bundan başlıca bellek konusunda bilgi verilerek bellek türleri ve bölümleri, kodlama süreçleri, unutma gibi konular ele alınmıştır.

II. Bölümde *Dinleme Becerisi* (47-68. s) başlıklarında, ayrıca dinleme ve öğretimin birbirinden farklı, dinleme süreci, dinlemenin diğer dil becerileriyle ilişkisi konularına girilerek dinlemenin günlük hayatımızdaki yerine değinilmiştir.

Dinleme E itimi (69-90. s) başlıklarında, ayrıca III. Bölümde ise dinleme becerisinin nasıl geliştirileceği, eğitim sürecinde yapılacakları, kullanılacak materyaller hakkında bilgi verilmiştir, dinleme becerisinin Türkçe eğitim programlarındaki yeri vurgulanmıştır.

IV. Bölümde *Dinleme Türleri ve E itimi* (91-156. s) ba l, , alt,nda ayr, t,r,c,, ileti imsel, estetik, bilgi için ve ele tirel dinleme türlerine göre nas,l bir e itim verilmesi gerekti i ve kullan,labilecek yöntem ve teknikler hakk,nda bilgi verilmi ayr,ca örnek metinlerle uygulama çal, malar,-na da yer verilmi tir.

V. Bölümde *Dinlemeyi Etkileyen Faktörler* (157-176. s) ba l, ,nda dinleyiciye, konu mac,ya, içeri e, ortama, dinleme-anlama h,z,na, dinleme süresine ba l, faktörler ele al,narak bu faktörlerin dinlemeyi nas,l etkiledi ine ve bu durumlarda ne yap,lmas, gerekti ine temas edildi tir.

VI. Bölümde *Dinleme E itiminde Ölçme ve De erlendirme* (177-192. s) ba l, , alt,nda yeni Türkçe ö retim program,na göre dinleme becerisinin nas,l de erlendirilmesi gerekti i konusunda bilgi verilmi ayr,ca de erlendirme formu örnekleri konulmu tur.

VII. Bölümde ise *Uygulama Çal, malar,na* (193-240. s) yer verilmi tir.

Tan,tmaya çal, t, ,m,z her iki kitap da Türkçe ö retimi alan,ndaki bo lu u doldurmaya yönelik olup konuyla ilgili doyurucu bilgiler ve yararlı, uygulama örnekleri içeren çal, malar,d,r.

Dil becerileri, sadece Türkçe, edebiyat ve s,n,f ö retmenlerinin de il herkesin kazanmas, gereken becerilerdir. Günümüzde her gün bir bilgi y, ,n,yla kar ,la t, ,m,z gerçe i dü ünüldü ünde okuma ve dinleme becerilerinin önemi bir kez daha görülecektir. Bunun yan,nda hemen her gün televizyon kanallar,nda seyredilen tart, ma programlar,nda ki ilerin birbirlerini anlamadan, dinlemeden konu tuklar, ve tart, man,n hemen hiçbir sonuca ula madan bitti i de maalesef bir gerçektir.

Prof. Dr. Murat ÖZBAY taraf,ndan lisans e itimine yönelik haz,r-lanan *Anlama Teknikleri I: Okuma E itimi* ve *Anlama Teknikleri II: Dinleme E itimi* kitaplar,n,n ö retmen adaylar,n,n yeti tirilmesinde faydal, olaca , ümidiyle daha iyi anlayan ve daha iyi anlatan bireyler yeti tirilmesine katkı, sa lamas,n, bekliyoruz.

Ayr,ca çal, malar,n,n devam,n, bekledi imiz hocam,z Prof. Dr. Murat ÖZBAY'a bu kitaplar, için tekkür ediyoruz.